PŘÍLOHA 1
fajnOVA CENTRUM

PROVÁZANOST STRATEGICKÉHO PLÁNU fajnOVA CENTRUM S NADŘAZENÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTY

Obsah

Evropská a národní úroveň ..... - 3 -

Nová Lipská charta ..... - 3 -

Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR 21+) ..... - 3 -

Plán spravedlivé územní transformace a Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027 ..... - 4 -

Modernizační fond ..... - 7 -

Národní plán obnovy ..... - 11 -

Regionální úroveň ..... - 12 -

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027 ..... - 12 -

Strategie ostravské metropolitní oblasti: Integrovaná teritoriální investice na období 2021–2027 ..... - 12 -

RE:START ..... - 13 -

Lokální úroveň ..... - 14 -

Zdroje ..... - 15 -

Evropská a národní úroveň

Strategický plán fajnOVA CENTRUM reaguje a připravuje městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz (MOaP) na impulsy, které přicházejí z vnějšího prostředí v podobě strategií EU a Česka. Tato část rovněž poukazuje na možné finanční zdroje vhodné pro realizaci vybraných opatření na území MOaP.

Nová Lipská charta

Klíčový dokument, který vytváří základní principy a rámec urbánní politiky na úrovni EU, představuje „Nová lipská charta – Využití transformativní schopnosti měst pro obecné blaho“ (2020). Dokument identifikuje tři rozměry měst v prostoru Evropy, kterými jsou:

1. Spravedlivé město
2. Zelené město
3. Produktivní město

Hlavní principy vtělené do charty jsou:

- Městská politika pro obecné blaho
- Integrovaný přístup
- Participace a spoluvytváření
- Místně podmíněný přístup

Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR 21+)

Jelikož je Ostrava řazena mezi metropolitní regiony, je žádoucí identifikovat průniky ve vazbě na tento typ území. K metropolitním regionům se explicitně vztahuje Strategický cíl 1: Mezinárodně konkurenceschopná metropolitní území adaptovaná na ekonomický, prostorový a populační růst. Ten je dále členěn na čtyři specifické cíle obsahující dvanáct typových opatření. V kontextu MOaP a jeho kompetencí lze ze relevantní považovat tyto specifické cíle:

Specifický cíl 1.2:

Zlepšit dopravní spojení mezi metropolemi a významnými středoevropskými centry osídlení, posílit kvalitní dopravní spojení mezi metropolemi a jejich zázemím, zvyšovat atraktivitu jiných způsobů dopravy než individuální automobilové dopravy a zlepšovat propojení různých módů dopravy.

Specifický cíl 1.3:

Zajistit občanskou vybavenost v dostatečném rozsahu a dostupnosti v jádrech metropolitních oblastí, suburbiích i v širším zázemí a omezit riziko vzniku sociální polarizace a segregovaných či vyloučených lokalit.

Specifický cíl 1.4:

Efektivně využívat zastavěné území, omezit zastavování volné krajiny vyvolávané růstem metropolitních území, rozšiřovat a propojovat plochy a hmoty zeleně v intravilánech a zefektivnit hospodaření s vodou a energií v metropolitních územích.

Plán spravedlivé územní transformace a Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027

Plán spravedlivé územní transformace (PSÚT) se zaměřuje na regiony a odvětví, které jsou transformací na nízkouhlíkovou ekonomiku nejvíce postiženy z důvodu jejich závislosti na fosilních palivech nebo průmyslových procesech s vysokými emisemi skleníkových plynů – tzv. strukturálně postižené regiony. Na základě Plánu spravedlivé územní transformace bude vytvořen Operační program Spravedlivá transformace (dále jen OP ST) na období 2021–2027. Jeho cílem je umožnit regionům a jejich obyvatelům řešit sociální, hospodářské a environmentální dopady transformace, která je zaměřena na dosažení cílů Unie v oblasti energetiky a zmírňování změny klimatu pro rok 2030 a klimaticky neutrálního hospodářství Unie do roku 2050. Samotný mechanismus stojí na třech pilířích (viz Schéma 1). První pilíř je postaven na klasických grantech, přičemž pro Moravskoslezský kraj je předběžně alokováno 18,9 mld. EUR. Druhý pilíř nabízí využití specifických finančních produktů v podobě bankovních záruk, úvěrů či rizikového kapitálu. V podstatě jde o jednu z variant tzv. revolvingových fondů. Třetí pilíř poskytuje mix úvěrů (dominantě) a dotaci (cca 20 % z celkových alokovaných prostředků). V současnosti má relativně nejjasnější podobu první pilíř.

Schéma 1: Pilíře mechanismu spravedlivé transformace

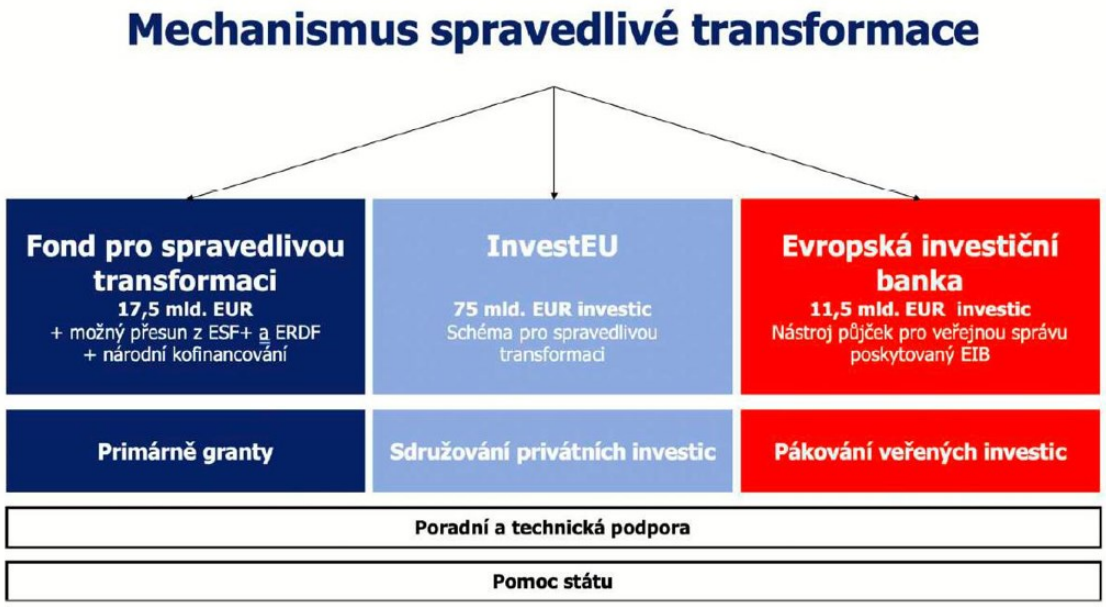

Zdroj: převzato z Transformačního plánu MSK (2021), verze srpen

V rámci prvního pilíře jsou podporovány tyto aktivity:

a. Produktivní investice do malých a středních podniků, včetně mikropodniků a začínajících podniků, které vedou k hospodářské diverzifikaci, modernizaci a přeměně
b. Investice do zakládání nových podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a poradenských služeb, které vedou k vytváření pracovních míst
c. Investice do činností v oblasti výzkumu a inovací, prováděných mimo jiné vysokými školami a veřejnými výzkumnými institucemi, a podpora přenosu pokročilých technologií
d. Investice do zavádění technologií, jakož i do systémů a infrastruktur pro cenově dostupnou čistou energii, včetně technologií skladování energie a do snižování emisí skleníkových plynů
e. Investice do energie z obnovitelných zdrojů v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, včetně kritérií udržitelnosti v ní stanovených a do energetické účinnosti, mimo jiné za účelem snížení energetické chudoby
f. Investice do inteligentní a udržitelné místní mobility, včetně dekarbonizace odvětví místní dopravy a jeho infrastruktury
g. Investice do rekonstrukce a modernizace sítí dálkového vytápění s cílem zlepšit energetickou účinnost systémů dálkového vytápění a investice do výroby tepla, pokud jsou založeny výhradně na obnovitelných zdrojích energie
h. Investice do digitalizace, digitálních inovací a digitálního propojení

i. Investice do projektů v oblastech regenerace a dekontaminace brownfieldů, rekultivace půdy a v případě potřeby také zelené infrastruktury a nového využití, s přihlédnutím k zásadě „znečišťovatel platí“
j. Investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací
k. Zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovníků a uchazečů o zaměstnání
l. Pomoc uchazečům o zaměstnání při hledání zaměstnání
m. Aktivní začleňování uchazečů o zaměstnání
n. Technická pomoc
o. Jiné činnosti v oblasti vzdělávání a sociálního začleňování a v řádně odůvodněných případech investice do infrastruktury pro účely školicích středisek a zařízení péče o děti a seniory, jak je uvedeno v plánech spravedlivé územní transformace

V rámci implementace OP ST jsou rozeznány tři režimy podpory:

1. Tematické výzvy
2. Zastřešující projekty
3. Projekty strategického významu

V rámci Transformačního plánu Moravskoslezského kraje byl formulován soubor programů propojených se specifickými cíli OP ST (viz Schéma 2). Předpokládá se, že přibližně polovina alokace bude směřovat na strategické projekty a druhá polovina na další tři režimy operací (především tematické výzvy).

Schéma 2: Vazba transformačního plánu Moravskoslezského kraje a specifických cílů OPST

Zdroj: převzato z Plánu spravedlivé transformace (MMR, 2022)

Modernizační fond

Aktivity podporované z Modernizačního fondu směřují především na oblasti „podpory modernizace teplárenství a průmyslu, obnovitelných zdrojů energie v podobě nového programu nebo návazného financování opatření OPTAK a OPŽP po vyčerpání alokace, dále v oblasti zvyšování energetické účinnosti v sektorech podnikání a v budovách. Pro dosažení ambiciózních evropských i národních cílů je významná podpora v oblasti veřejné i komerční dopravy, rovněž jako navazující podpora po vyčerpání prostředků z IROP, a také v oblasti komunitní energetiky vytvořením nového programu obdobně

jako pro opatření k modernizaci soustav veřejného osvětlení s vytvořením podmínek pro navazující podporu technologicky inovativních prvků“.

Fond je dále členěn na celkově sedm programů podpory:

1. Modernizace soustav zásobování tepelnou energií
2. Nové obnovitelné zdroje v energetice
3. Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS (trh s emisními povolenkami)
4. Zlepšení energetické účinnosti v podnikání
5. Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru
6. Modernizace veřejné dopravy
7. Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře
8. Komunitní energetika
9. Modernizace soustav veřejného osvětlení

Ve vazbě na dokument strategického plánu fajnOVA CENTRUM lze identifikovat hlubší provazbu především u následujících programů podpory:

6. Modernizace veřejné dopravy (zkrácený název TRANSGov, alokace 13,1 mld. Kč společně s TRANCom)
Podpora projektů pro veřejné subjekty, podniky s majetkovou účastí státu a veřejných subjektů a veřejné nepodnikatelské subjekty a pro podnikatelské subjekty se závazkem veřejné služby, pro pořízení:

Příklady podporovaných opatření:

- Dobíjecí infrastruktury, např. pro elektrobusy a bateriové trolejbusy veřejné dopravy
- Čerpací a plnicí stanice pro vozidla veřejné dopravy s alternativním pohonem (vodík, bioCNG/LNG)

Podpora čisté mobility pořizováním:

- Silničních vozidel veřejné dopravy s alternativním pohonem (elektřina, vodík, bioCNG/LNG)
- Parciálních trolejbusů veřejné dopravy
- Osobních, užitkových a zvláštních (podkategorie SS – pracovní stroje samojízdné) vozidel s alternativním pohonem (elektřina, vodík, bioCNG/LNG)
- Drážních vozidel pro osobní dopravu s alternativním pohonem (bioCNG/LNG, vodík, akumulátorové nebo s elektrickým přenosem výkonu z bezemisních zdrojů)

- Pořizováním jiných ekologicky šetrných vozidel a související dopravní infrastruktury s ohledem na budoucí vývoj alternativních technologií
  a dostupnost nebo jejich technologickou a finanční náročnost

7. Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře (zkrácený název ENERGov, alokace 2,3 mld. Kč)

Zaměřuje se na podporu energetické účinnosti veřejných budov a infrastruktury.

Příklady podporovaných opatření:

- Snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury
- Snížení energetické náročnosti systémů technologické spotřeby energie
- Výstavba nových veřejných budov, které budou splňovat parametry pro energeticky pasivní nebo plusové budovy
- Výstavba a modernizace obnovitelných zdrojů energie pro veřejné budovy
- Výstavba a modernizace obnovitelných zdrojů energie pro zajištění dodávek systémové energie ve veřejném sektoru
- Zlepšení kvality vnitřního prostředí budovy
- Zvýšení adaptability budov na změnu klimatu
- Podpora komplexních opatření ke zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných a nízkoemisních zdrojů ve veřejných budovách, budovách státu a veřejné infrastruktuře

8. Komunitní energetika (zkrácený název KOMUNERG, alokace 2,3 mld. Kč)

Podpora otevřených energetických společenství založených za účelem uspokojení svých energetických potřeb (hlavním účelem není tvorba zisku).
Příklady podporovaných opatření:

- Optimalizace konečné spotřeby energie
- Výstavba komunitních elektráren, využívajících nepalivové obnovitelné zdroje energie (OZE), s vlastní či pronajatou distribuční sítí vč. možnosti akumulace energie, inteligentních síťových a měřicích prvků a optimalizace spotřeby energie
- Výstavba komunitních výtopen a tepláren (možná též kombinovaná výroba elektřiny a tepla), využívajících OZE či druhotné zdroje energie (DZE), vč. vybudování či rekonstrukce sítí soustav zásobování teplem (SZT), a optimalizace spotřeby energie

- Výstavba komunitních bioplynových stanic zpracovávajících ve společenství vytříděné bioodpady, vyprodukované průmyslové bioodpady, kaly z ČOV, či vedlejší zemědělskou produkci
- Systémy využívající bioplyn, skládkový plyn či kalový plyn vznikající v blízkosti realizace projektu
- Systémy akumulace elektrické a tepelné energie
- Zpracování a distribuce biomasy pro efektivní využití v SZT nebo v domovních kotlích, spojená i s rekonstrukcí nebo výměnou zdrojů
- Instalace systému aktivního hospodaření s energií (např. měření a regulace)
- Výstavba komunitních dobíjecích či plnicích stanic na energii nebo palivo vyprodukované v rámci společenství pro nízkoemisní vozidla aktivních spotřebitelů

10.Modernizace soustav veřejného osvětlení (zkrácený název LIGHTPUB, alokace 3,1 mld. Kč)

Podpora rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení s možností instalace inovativních prvků.

Příklady podporovaných opatření:

- Rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení
- Modernizace světelných zdrojů, svítidel a optimálního prostorového uspořádání a využití světelných míst
- Regulace světelného toku a zrovnoměrnění odběru proudů v jednotlivých fázích provozu soustavy veřejného osvětlení
- Automatizace, optimalizace řízení a monitorování provozu soustav veřejného osvětlení s cílem snížení spotřeby energie
- Související opatření umožňující budoucí zapojení soustav veřejného osvětlení do širší městské infrastruktury instalací inovativních technologických prvků
- Rozvoj inteligentních systémů nakládání s odpady a optimalizace využití energie a vody

Národní plán obnovy

Národní plán obnovy je strategickým dokumentem, pomocí kterého může Česko čerpat předsednictvím grantů částku ve výši 7 035,7 mil. eur (179,1 mld. Kč), což při sloučení s národními zdroji tvoří alokaci ve výši 190,6 mld. Kč. Investice zahrnuté v rámci Národního plánu obnovy jsou rozčleněny do 6 pilířů, které se dále dělí na komponenty a konkrétní reformy a investiční akce. Alokace do jednotlivých pilířů plánu jsou následující:

1. Digitální transformace - 27 854 mil. Kč
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice - 85 182 mil. Kč
3. Vzdělávání a trh práce - 41 006 mil. Kč
4. Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19 - 10 895 mil. Kč
5. Výzkum, vývoj a inovace - 13 200 mil. Kč
6. Zdraví a odolnost obyvatelstva - 12 441 mil. Kč

   Celkem: 190 578 mil. Kč

Ve vazbě na Strategický plán fajnOVA CENTRUM jsou relevantní především níže uvedené komponenty:

1.1 - Digitální služby občanům a firmám
1.2 - Digitální systémy veřejné správy
2.2 - Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru
2.5 - Renovace budov a ochrana ovzduší
2.7 - Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda
3.1 - Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace
3.2 - Adaptace kapacity a zaměření školních programů
4.1 - Systémová podpora veřejných investic
4.4 - Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy

Regionální úroveň

Regionální úroveň představuje pojítko mezi evropskou a národní úrovní s úrovní městskou. Vedle harmonizace zájmů v rozvoji regionu, respektive Moravskoslezského kraje tyto strategie opět poskytují možné zdroje financování opatření obsažených ve strategickém plánu fajnOVA CENTRUM.

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027 je zastřešujícím strategickým dokumentem s dlouhodobou vizi všestranného rozvoje území Moravskoslezského kraje. Hlavní úlohou strategie je udávat směr pro realizaci strategických cílů. Současně sehrává důležitou roli k propojování klíčových aktérů rozvoje. Dokument vymezuje tři hlavní směry rozvoje kraje za cílem lepšího image Moravskoslezského kraje:

- Podnikání
- Lidé
- Prostředí

Dále je strategie vnitřně členěna do 6 prioritních tematických oblastí a 28 strategických oblastí změn. Pro potřeby Strategie rozvoje MOaP se jeví jako vysoce relevantní prioritní tematické oblasti:

3. Zdravější a soudržnější kraj
4. Čistější a zelenější kraj
6. Atraktivnější a kulturnější kraj.

Strategie ostravské metropolitní oblasti: Integrovaná teritoriální investicena období 2021–2027

Smyslem této strategie je územně integrovat různé Operační programy. V plánu je uvedena následující vize: „Ostravská metropolitní oblast je ekonomicky prosperující a vyspělou průmyslovou oblastí. Umí využít svůj unikátní technický um, znalosti, tradici a partnerství. Obyvatelé aglomerace mají chuť a možnosti se zde kvalitně vzdělávat, mají dostatek atraktivních pracovních příležitostí a takové podmínky pro život, díky kterým zde mají důvod žít."

Globálním cílem Strategie ITI je zmírnit vylidňování aglomerace stěhováním obyvatel mimo region a dosáhnout do roku 2027 zmírnění negativního ročního migračního salda na území ostravské metropolitní oblasti.

Specifické cíle ITI ostravské aglomerace 2021–2027:

- Strategický cíl ITI 1 – Zvýšit zaměstnanost a uplatnitelnost obyvatel na trhu práce
  - Specifický cíl ITI 1.1: Zvýšit uplatnitelnost obyvatel na trhu práce
  - Specifický cíl ITI 1.2: Zapojit znevýhodněné skupiny obyvatel na trh práce
  - Specifický cíl ITI 1.3: Zvýšit efektivitu řízení a vyhodnocování situace na trhu práce

- Strategický cíl ITI 2 – Podpořit podnikání a vznik pracovních míst
  - Specifický cíl ITI 2.1: Podpořit podnikavost obyvatel a rozvoj malých a středních podniků
  - Specifický cíl ITI 2.2: Zvýšit atraktivitu pro investice
  - Specifický cíl ITI 2.3: Realizovat aktivity na podporu strategie inteligentní specializace pro Moravskoslezský kraj

- Strategický cíl ITI 3 – Zlepšit kvalitu prostředí a podpořit udržitelný rozvoj
  - Specifický cíl ITI 3.1: Podpořit rozvoj udržitelné mobility
  - Specifický cíl ITI 3.2: Snížit znečištění ovzduší
  - Specifický cíl ITI 3.3: Zvýšit energetickou účinnost
  - Specifický cíl ITI 3.4: Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie ve městech

- Specifický cíl ITI 3.5: Přizpůsobit města a jejich zázemí důsledkům klimatické změny
  - Specifický cíl ITI 3.6: Podpořit přechod na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje
  - Specifický cíl ITI 3.7: Zvýšit atraktivitu metropolitní oblasti využitím potenciálu kulturního dědictví

RE:START

Strategie RE:START cílí na restrukturalizaci strukturálně postižených regionů v Česku. Její působnost je primárně celokrajská, nicméně lze ve vybraných cílech identifikovat provazby na místní úroveň. Z aktuální verze Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje lze za relevantní považovat především Pilíř E. Sociální stabilizace, respektive Strategický cíl E.1: Stabilizace sociální situace a snížení sociálních rozdílů, Strategický cíl E.2: Zvýšení bezpečnosti a pocitu bezpečí., E.3: Zvýšení atraktivity bydlení (a zajištění kvalitní občanské vybavenosti a atraktivní nabídky služeb).

Lokální úroveň

Na městské úrovni strategický plán fajnOVA CENTRUM přejímá a dále rozpracovává opatření z následujících platných strategických a koncepčních dokumentů statutárního města Ostravy:

- Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy 2017-2023 (fajnOVA)
- Adaptační strategie
- Vize prostorového rozvoje Ostravy
- Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy #2030
- Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017-2025
- Koncepce vzdělávání města Ostravy 2030
- 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava 2019–2022
- Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy
- Koncepce řešení parkování na území Ostravy
- Koncepce cyklistické dopravy

Zdroje:

Ekotoxa (2017): Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu.

Evropská unie (2020): Nová lipská charta.

Městský ateliér prostorového plánování a architektury (2021): Vize prostorového rozvoje Ostravy.

Ministerstvo pro místní rozvoj (2021): Souhrnný akční plán strategie restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje 2021.

Moravskoslezský kraj (2019): Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2021): Národní plán obnovy – Plán pro oživení a odolnost České republiky, verze září 2021.

Ministerstvo místního rozvoje (2019): Strategie regionálního rozvoje CR 2021+.

Ministerstvo životního prostředí (2021): Obecný programový dokument pro implementaci Modernizačního fondu v České republice.

Ministerstvo životního prostředí (2021): Plán spravedlivé územní transformace.

Respond (2017): Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017-2025.

Statutární město Ostrava (2017): Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy 2017-2023.

Statutární město Ostrava (2017): Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy.

Statutární město Ostrava (2018): Koncepce řešení parkování města Ostravy.

Statutární město Ostrava (2018): Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava 2019–2022.

Statutární město Ostrava (2021): Akční plán koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy na roky 2022–2024.

Statutární město Ostrava (2021): Koncepce rozvoje kultury statutárního města Ostravy #2030.